

sætning tilstede mellem Missionen og Handelen i Grønland, og at jeg frygter for, at det vil blive Missionen, der vil komme til at trække det korteste Straa, saa at det neppe vilde være til Gavn for dennes fortsatte Virksomhed, og dels fordi jeg tror, at de forskjellige Meninger, der ere om den rette Maade at missionere paa, vilde kunne komme i Modsetning til hinanden, og at heller ikke dette vilde være heldigt. Jeg agter isørigt ikke at sige Mere om Sagen, der er talt nok om den, men jeg skjønner ikke, at det, der er sagt, kan forandre min Mening om dette Forhold.

Tang: Det, der især har bevæget mig til at tage Ordet, er Spørgsmaalet om Visitationstog til Grønland. Jeg har paa Grund af mit Kjendskab til en Præst, der har virket deroppe 22 Aar, og som nu er Præst herne i Danmark, faaet temmelig nøie Kjendskab til disse Forhold, og jeg maa da sige — og jeg skal siden udtale mig lidt næiere derom — at jeg tror, at en saadan Visitationstog er aldeles nødvendig og paa høie Tid. Hvis jeg blot tænkte mig, at det var en Mand, der skulde sendes omkring deroppe for at se Præsterne paa Fjngrene, og især den Mand, der har den betydeligste Indflydelse deroppe, nemlig Seminarieforsøgeren Halle, saa kunde jeg slet ikke ønske det; thi jeg tror ikke, at der i de Forhold deroppe kunde komme Noget ud af dette, især ikke paa et Sted, der ligger saa langt borte. Jeg tror slet ikke, at man kan trække en Sammenligning mellem Visitationstog herne og Visitationstog deroppe. Det maa jo huskes, at et Præstembede deroppe omfatter en Strækning, der er ligesaa stor som hele Sjælland og Fyn, undertiden større, der er hele Snese af Mile fra det ene Sted til det andet, hvor Præsten skal forkynde Ordet. Grønland var jo det Sted, hvor man først i den nyere Tid fra Danmark begyndte Missionen. Men at der begyndte en Mission der, og at den ikke fik en saa heldig Udgang, det var ikke, fordi Regjeringen eller Statskassen tog sig af den, men det var, fordi der var en Mand, i hvis Bryst Spørgsmaalet brændte, og som hverken havde No Dag eller Nat, før han fik Private og Regjeringen sat i Bevægelse til at begynde denne Sag. Det var Hans Egede. Det, at Sagen brændte i hans Bryst, var det, der gjorde, at vi kom til at begynde Missionen der og fik den begyndt saa heldig. En Tid gik man saa i hans Spor, men siden efter, i Slutningen af forrige og i dette Aarhundrede, gik man slet ikke i hans Spor. Hvad var da Grunden? Det var, at man havde Overflod af, som man kaldte det, danske Theologer, og saa sagde man: Lad os nu sende dem derop, og naar de saa have været der i nogle Aar, kunne de komme herved og faae bedre Ombeholdelse; og da der var nok af dem, sendte man dem derop — det vil sige, de søgte naturligvis selv derom, thi de vidste, at, naar de havde været

der saa og saa mange Aar, kunde de komme tilbage igjen. Men deres Forkyndelse blev naturligvis ogsaa derefter; det vil sige, det gik med dem, som det gik med saamange Præster her paa den Tid: de forkyndte nok Ordet, og til en vis Grad var det den rene Lære, det vil sige saa ren, som Kirkestyrelsen dengang vilde have den — thi hvad man til en vis Tid kalder den rene Lære, kalder man til en anden uren Lære; Theologien har i den Henseende ikke staaet paa eet Punkt og da heller ikke Kirkestyrelsen. De forkyndte altsaa Læren, men isørigt gik de selv slet ikke dens Vej; den eksisterede slet ikke for dem. Saaledes har det jo været Tilfældet herne ogsaa, og er paa sine Steder endnu Tilfældet. Hvad var det nu, der gjorde, at vi kom ind paa at tage Grønlandere til Præster? Var det af Mandens Drift, fordi man erkjendte, at det var det Rette at tage Mænd af det Folk til at forkynde Ordet offentlig? Paa ingen Maade, man var simpelthen nødt dertil. Man har Ingen haft at sende derop, Theologerne have sagt: Nu kunne vi faae Bestillinger herne, og saa ville vi ikke derop! Det er altsaa ligefrem tvungen af Nøden, at man slog ind paa den Vej; det var slet ikke, fordi man i Principet har anset den for rigtig. Men det skulde Kirkestyrelsen — jeg vil ikke tale om Kultusministeren — det skulde Biskopperne, Menighedsberne og Præsterne have begrebet for længe siden, og de burde have set hen paa den første store Missionær, som udgik over Verden. I lang Tid brød man sig jo slet ikke om ham, men sagde, at den Mand var gal, og det sagde ogsaa selve Præsterne. Det var Missionæren, Apostelen Paulus. Naar han kom til et Land og forkyndte Ordet, og det slog igjennem, saa tog han ikke de unge Mennecker, der vare gaaede over til Kristendommen, og sendte dem enten til Jerusalem eller til Rom for at faae dem oplærte i den Dannelselse, der var der, og for at de kunde komme ind under de Ypperstepræster, der vare der; det gjorde han slet ikke, paa ingensomhelst Maade. Nei, han forberedte dem selv i Menighedsbernes Kredse, og saa tog han de bedste af dem og sagde: Begynd I at forkynde Ordet, og han bemyndigede dem til at drage ud, uden at han ansaa det for nødvendigt, at de først skulde sendes til et andet Land for at faae et bedre Sprog og lære Videnskabsens høieste Færdigheder at kjende. Det ansaa han ikke for fornødent. Hvad Verdens Rige anser for nødvendigt og rigtigt, det anser Kristendommen ikke for det samme; disse to have forskjellige Synsmaader. Det erklærede han høit og tydelig, det kunne vi læse os til i hans historiske Beskrivelse, der have vi det meget nøie, og da ogsaa i Brevene. Den Præstemand, som jeg talte om, som har været deroppe i Grønland i lang Tid, og som vilde være bleven deroppe, hvis ikke Søgerne havde erklæret, at hans Familie ikke kunde taale det — den blev